ՄԷԺՄՈՒԱՑԸ

ԵՐԿՇԱԲԹ ԳԱԶԷԹԱ

ԳԻՆ

Ամբողջ տարի 150
Կէս տարի 80
Եռամսեայ 40
Թաշրաւար իսկ բոլոր Իւնրէբի սէնէլիսի . . 40
Հինգ բոլորակ 80

Ղազէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իսկ Ս. Թէլեցեանց միւրաճաաթ օրուանուր։

ԻՂԱՆԱԹ

Գէրէր սաթրրը պիր տէճալրգ իսկն . . . .
Իրինճի տէճա իսկն . . . . . .
Իկի սահիֆէյէ զօնուլանրն պէհէր սաթրրը . . 1
Զիեսաք տէրն իսկիլ-նէէ իլանոր իսկն այրրնա բա զարլրգ օրուանուր։

Ամսագրս նախասա տիրա պէնալէր մէճմանէն տէրմ օրուանուր։

923 ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷ 1887 ՇՈՒՄԱԼ ՆԻԻՍԽԷՍԻ 30 ԲԱՐԱ ՀՈԿՏ. 23/4 ՆՈԵ. ՍԻՖԷՐ ՝ 17 ՝ 1300 Ն. 923

ԱԶԳԱՅԻՆ

Զրգան հաֆթանէն բէնչէնպիհ կիւնքի նիւսխէմիզտէ «Ազգային մը» իմզասը-յլա միւնտէրիճ մէքթուպա ճէվապ օլարագ այտրղմրզ վարագաեր տախի աթիտէ տէրճ ու պէեան իլլէրիզ։

. . . Խմբագիր

Ձեր պատուական լրագրին անցեալ հինգշաբթի օրուան թուոյն մէջ (Հոկտ. 15/27) անստորագիր նամակը այսօր միայն պատահմամբ կարդացինք, և կը փութամք մեր դիտողութիւնները ընել նոյն նամակին նրկատմամբ, խնդրելով որ բարեհաճիք հրատարակել նոյնպէս ներկայ մեր նամակը։

Ցիչեալ յօդուածագիրն զինք անյոյս կը ցուցնէ Հայ-կաթողիկեայ Հասարակութեան մէջ տարիներէ ի վեր տիրող անհամաձայնութեան անհետանալուն այնու պատճառաւ զի Գերերջ. կաթողիկոս Ազարեան չուզը կամ չկրնար ընդունիլ այնպիսի կաթողիկոսի վիճակ մը՝ որ ուղղակի ժողովուրդէն ընտրեալ և ժողովուրդէ իսկ կարենայ պաշտօնանկ ըլլալ՝ և ի Հռովմայ Դահէն անոր հաստատութիւնն ոչ թէ պարտաւորիչ, այլ միայն 'ի նշան սիրոյ և պատուոյ ըլլայ։ Նոյն յօդուածագիրն կը յաւելու ըսել թէ, Գերերջ. կաթողիկոսն պէտք չէր միջամուխ ըլլալ բանակցութեան եթէ այդպիսի անկախ կաթողիկոսութիւն մը չէր կրնար ընդունիլ. կը յարէ նաեւ ըսել թէ, եթէ Ռէվէրտէնտէնն փոփոխելի էր, ինչո՞ւ 'ի սկզբան անդ իբր հաւատոյ մասն պաշտպանուած էր։

Եթէ «Ազգային» կոչուած կողմնակցութիւնն՝ յօդուածագրին նկարագրած ձեւոյն համեմատ կաթողիկոսութիւն մը հաստատելու զէր, անտարակոյս այն պահն միաբանութիւնն անկարելի կ'ըլլար, որովհետեւ այդ կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութիւնն չէ՝, այլ նորահնար կաթողիկոսութիւն մը։ Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութիւնն, որ հիմայ Գերերջ. Ազարեան կաթողիկոսի անձին վրայ կը գոյանայ, է այն կաթողիկոսութիւնն՝ որ մէկ ու կէս դարէ 'ի վեր 'ի Լիբանան 'ի Վանս Զմմառու պահուած էր մինչեւ ցմահ Պետրոսի Ութներորդի։ Ամենուն յայտնի է, և պաշտօնական գրութիւնք, և Բ. Դրան տրուած Աղերսագիրք բացարձակապէս կ'ապացուցանեն թէ, 'ի սկզբանէ հետէ Հասարակութիւնը բաժանող կէտն այն եղած էր, այսինքն թէ, Պետրոս Ութներորդի վայելած արտօնութիւնքն Բէվէրտէնտէնի միջոցաւ անհետացած էին, այնպէս որ, եթէ այդ արտօնութիւնք վերահաստատուէին, ա՛լ ազգային խնդիր չեր կրնար մնալ։ Արդ՝ ինչպէս Համաձայնեալ հիմնական դրագրին յայտնի է, այդ արտօնութիւնք վերահաստատեալ են, հետեւաբար տասն և ինն տարուան խնդիրն փակուած է։ Հիմայ եկել պահանջել թէ ժողովուրդն ուղղակի պիտի ընտրէ զկաթողիկոս և կարող պիտի ըլլայ զանի պաշտօնանկ ընել, և թէ անոր 'ի Հռովմայ Դահէն հաստատութիւնն պարտաւորիչ չէ, նորահնար խնդիր մ'է, որ Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութեան չկրնար վերաբերիլ։ Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսը ո՛չ ժողովրդէն կ'ընտրուէին, ոչ ժողովրդէն պաշտօնանկ կ'ըլլային։ և նորընտիր կաթողիկոսին 'ի Հռովմայ Դահէն հաստատութիւնն պարտաւորիչ էր, ինչպէս, 'ի մէջ այլոց, 1850 տարւոյն Հանգուցեալ Պետրոս Ութներորդի գահերիցութեան ներքեւ գումարեալ Զմմառեան Սինհոդոսի կանոններն բացայայտ կ'ապացուցանեն, և վաթսունէն աւելի Զմմառու կաթողիկոսական Մխիթարեանութեան կենդանի եպիսկոպոսք և վարդապետք և նոյն իսկ հանգուցեալ ութն կաթողիկոսաց կոնդակներն կը վկայեն։ «Ազգային» կոչուած կողմնակցութեան մեծարգոյ պատուիրակք եթէ ի սկզբան անդ այդպիսի նորահնար կաթողիկոսութեան ծրագրի մը վրայ պնդէին, անտարակոյս առաջին նստին մէջ բանակցութիւնն կը խզուէր։ որովհետեւ այս կաթողիկոսութիւնն՝ Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութիւնն չէ, այլ նորակերտ և նորահնար, որ ոչ կաթողիկեայ է, և ոչ էջմիածնական։ իսկ որ առաւելն է, տիրած խնդիրն՝ նորահնար կաթողիկոսութիւն մը հաստատել չէր, այլ արդէն հաստատեալ կաթողիկոսութեանՌէվէրտէնտէնի միջոցաւ բարձրացուած իրաւանց և արտօնութեանց վերադարձն որ իրօք ալ յայտնած է։ Ուստի եթէ յիշեալ կողմնակցութիւնն հիմայ այդպիսի նորահնար կաթողիկոսութեան խնդիր մը պիտի հանէ, զոր չեմ'ք կարծեր, միութիւնն անտարակոյս անկարելի պիտի ըլլայ։ որովհետեւ Գերերջ. Ազարեան կաթողիկոսն մէկ ու կէս դարէ ի վեր 'ի Զմմառ հաստատեալ կաթողիկոսութեան ներկայացուցիչն և յաջորդն է, և ոչ թէ նորահնար անկախ կաթողիկոսութեան մը, որ նախատեսեալ իսկ 'ի վերոյիշեալ Զմմառեան Սինհոդոսէ դատապարտուած է, որպէս նաեւ նոյն Սինհոդոսէ դատապարտուած է զկաթողիկոս պաշտօնանկ ընելու յաւակնութիւնն։ Եւ ո՞ր Արեւելեան կաթողիկոսութեանց կամ Պատրիարքութեանց մէջ տեսնուած է ժողովրդեան ձեռքէն այդպիսի արտօնութիւն մը, զկաթողիկոս պաշտօնանկ ընելու։ Մինթէ յօդուածագրէն զկաթողիկոս Կ.Պոլսոյ Վարդապետ Ազգայանի (ճիսմանի Բաթրիրգ) հետ կը շփոթէ կոր, զոր ժողովուրդն ընդունղակի կ'ընտրէր, և նոյնպէս պաշտօնանկ կ'ընէր։ Վասն որոյ բնական է որ այդպիսի երեւակայեալ կաթողիկոսութիւն մը ոչ Գերերջ. Ազարեան կաթողիկոսն, ոչ իւր եպիսկոպոսներն, ոչ քահանայք և ոչ ժողովուրդն կրնան ընդունիլ։ որովհետեւ իրենցը չէ, այլ օտար, քանզի ինչպէս քանի մը անգամ դիտմամբ իսկ կրկնեցինք, Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութիւնն 150 տարիէ ի վեր Զմմառ հաստատուած կաթողիկոսութիւնն է, և ոչ յօդուածագրին երեւակայածն։ Վասն որոյ եթէ հիմայ այդպիսի պահանջմունք մը մէջ տեղ դրուի, այն ատեն միութեան անյաջողութեան պատճառն Գերերջ. Ազարեան կաթողիկոսն չկրնար ըլլալ, որ հաստատուն և հաւատարիմ ի խոստման՝ վերահաստատած է Կիւլիկիոյ Հայ-կաթողիկեայ կաթողիկոսութիւնը իւր վաղեմի իրաւանց և արտօնութեանց մէջ, որ և էր մի միայն տիրոյ խնդիր և տարաձայնութեան պատճառ։ Վասն որոյ այդպիսի անյաջողութիւն մը, եթէ գժբաղդաբար գոյանայ, պիտի վերագրուի «Ազգային» կոչուած կողմնակցութեան մէջ ծայրայեղ կարծիք ունեցողներու։ ուստի և առաջի Ազգին և պատմութեան մի միայն իրենք պատասխանատու պիտի ըլլան։

Իսկ Ռէվէրտէնտէնս կոնդակին բնութեան գալով, երբէք ողջամիտ անձ մը անոր պարունակութիւնը իբր մասն հաւատոյ նկատած չէ, այլ միմիայն բարեկարգական, վասն որոյ և փոփոխութեան ենթակայ ըստ ժամանակի և պարագայից։ իսկ եկեղեցական անձ մը յանցապարտ, և հետեւաբար պատժապարտ ըլլալու համար՝ հարկ չէ միշտ որ Հաւատոյ մասանց հակառակած ըլլայ, 'ի գլխոյ բարեկարգութեան և հնազանդութեան եւս կրնայ յանցաւոր և հետեւաբար պատժապարտ ըլլալ։

Ընդունեցէք, պատուական խմբագիր, մեր յարգանայ հաւաստիքը։

Բերա 22 Հոկտեմբեր 1887

. . .

ԿԻԻՆԼԻՒՔ ՎԱԳԸԱԼԱՐ

Սիւէյիշ գանալընա տայիր Ինկիլթերրա իլէ Ֆրանսա տէվլէթլերի պէյնինտէ Թանզիմ օլունան մուգավէլէ լայիհասընըն տիւնքի կիւն Ֆըրանսա էյլիսի գօնթ տը Մոնթէպէլո Թարաֆընտան խարիճիէ նազրը Սայիտ բաշա հազրէթլէրինէ իթա օլունտուղու, վէ մուգավէլէյի մէզքիւրէ իւզէրինէ ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթտա, Ֆրանսա գապինէթօղունուն ագտէմը ամալը, սալթանաթը Սէնիյէենին հուզուզը միլքտարիսէյլէ մէնաֆիի ալիեէսինին մուհաֆազասընա մասթուֆ պուլունտուղունու իֆատէեէ սէֆիրի միւշարիլէյհին մէմուր օլտուղու, Մոնթէօր ղազէթասընտա օգունմուշ տուր։

—

Պուլկարիսթան հէյէթի մէպուսանը Թարաֆընտան բրէնսէ խիթապէն իթա օլունան Թէշէքքիւրնամէտէ միւշարիլէյհին Պուլկարիսթանը մուխթարատան գուրթարմագիւզրէ, Սոֆիաեա կէլմէսինէ արզը շիւքրան իտիրմիշ, վէ միւշարիլէյհին մուվասալէթի սաեէսինտէ ասայիշ վէ ինթիզամն Թէէմին օլունուպ, էհալինին քեար ու քիսպէրիյլէ մէշղուլ օլտուգլարը պէեան օլունմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Խարիճիեէ Նէզարէթի ճէլիլէսի հուգուգ միւշավիրի Շարլ Կէօշէր էֆէնտիեէ Թէպտիլէն իքինճի բիւթպէտէն Մէճիտի Նիշանը զիյշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

ԼուԹֆի ու իհսանը հազրէթի Բատիշահի ասարը ճէլիլէսինտէն օլարագ սալթանաթը Սէնիյէենին Վիէննա սէֆիրի Սաատուլլահ բաշա հազրէթլէրինին մախտումու՝ Թահրիրաթը խարիճիեէ խիւլէֆասընտան պուլունան Աբդի պէյէ պին ղրուշ մաշ թախսիս վէ ինաեէթ պույրուլմուշ տուր։

—

Զէնկէլ քէօեիւնտէ քեային Գուլէլի խասթախանէսինին լաղվը-յլա, խասթալարընա Հայտար-բաշա խասթախանէսինէ նազը Թահրը գարարա ալընտըղը իշիտիլմիշ տիր։

—

Տիւնքի կիւն Լոյտ գումբանիասընն Աբօլլո նամ վաբօրույա, Թօբու ֆէրիգանընտան Սապիթ բաշա հազրէթլէրի, Վարնա Թարիգիյէ Պէրլինտէն Տէրսաատէթէ կէլմիշէր տիր։

—

Խիւտավէրտի Ապրահամ էֆէնտի իլէ Մ. Լօրանտօ արալարընտա մուգատէմա թէքվիւն իտէն տավատան տօլաեը պիրինճի մահքէմէյի թիճարէթ հէյէթի մուլիմէսի ալէյհինտէ իգամէ գըլընմըշ, վէ վագթիյլէ զապթնամէլէրի եազըլմըշ օլան իշթիքեա անէլ հիւքքեամ տավասը իւզէրինէ, մահքէմէյի խոթինաֆը թիճարէթտէն վէրիլէն իլամ, մահքէմէյի թէմեիզտէն նազզ օլունմասը-յլա, էնիւմիւզտէքի չարշէնպիհ կիւնիւ թէքրար մահքէմէի խոթինաֆտա բուլեէթի տավաեա պաշանըլաճագ տը։

—

Խարբութ վիլաեէթինտէ 5 այտան պէրու եաղմուր եաղմատըղը հալտէ, պու կիւնէրտէ մէրքէզ վէ միւլհագաթըն էքսէր մահէլլէրինտէ ֆայտէլի սուրէթտէ եաղմուրլար եաղըպ ֆէյզու պէրէքէթ ըիւնումա օլմազլէ, էհալի պիր թարաֆտան զիրաաթա պաշլատըգ լարը մա էթթէէքքիւր Մամուրէթ իւլ Ազիզ վիլաեէթի վալիսի թարաֆընտան պա թէլէկրաֆ իշար գըլընմըշ տը։

—

Գօնեա վիլաեէթինին միւնասիպ մահէլլէրինտէ իսքեան իթտիրիմէք իւզրէ Համնտըլարան 86 էրքէք վէ պատընըն Նէվշէհրէ մուվասըլէթ իյլէտիքլէրի, վէ օրատան տախի իլէրուեէ սէվգ օլունտուգլարը, վէ անը միւթէագրպ սէքիզ խանէ Համնտըլունուն տահա վիրուտ իթտիկի իշարաթը մահէլլեէտէն տիր։

—

Ընատօլու-հիսարընտա պաղչէվան գուլիպէսինտէ իհրաղ իտիլտիկի էվվելճէ եազըլմըշ օլան պաղչէվանլարըն գաթիլլէրինտէն Քանդրըլը սիւտճիւ Քեամիլ վէ Մուսթաֆա նամ շախսլար, պու քէրրէ տէրտէսթ իտիլէրէք, իւսկիւտար միւթէասարրըֆըզը թէվգըֆխանէսինէ թէսլիմ իտիլմիշ, վէ տիկէր իքի ճանիներին տախի տէրտէսթ իտիլմէք իւզրէ պուլունտուղու, վէ չու ճանիլէրին պու սուրէթլէ էլտէ իտիլմէլէրի, վագրա կիւնիւնտէն պէրի տէհշէթ իշինտէ գալմըշ օլան Գանտիլլի վէ Կէօքսուեու վէ Ընատօլու-հիսարը էհալիսինին թէսկինի հէեէճանլարընը մուճքպ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—

Ֆաթիհ ճիվարը սաքինէլէրինտէն պիր խաթունճըղագ, պիր գաչ կիւն մուգատէմ գայրն վալիտէսիյլէ պէյնլէրինտէ վուգու պուլան միւնագաատան տօլայը, տարթըգ պու ճանտան պըգտըմ, վարաէրմ բէնտիմի գուեուեա ախանըմն տիեէրէք, պաղչէտէ պուլունան գուեուեա գօվա վասթասըյա եավաշ եավաշ էնմիշ, վէ սեաղը սուեա տէյէր տէյմեզ ագը պաշնա կէլմիշ օլմալը քի, հէման ֆէրեատու ֆիղանա պաշլամասըյա, խանէնին էօնիւնտէն կէչմէքտէ պուլունան պիր բօլիս էֆէնտի Թարաֆընտան իչէրիեէ կիրիլիպ, գուրթարըլմըշ տըր։

—

Գօնեա վիլաեէթինին պաղը Թարաֆլարընտա էշգրեա չէթէլէրի գուհուր իյլէտիկի, վէ պաղը եօլճուլարը-ըն մալլերի զասպ օլունտուղու, վէ Թաագիպլէրինէ հէր Թարաֆտան սիւարիլէր չըգարըլտըղը Գարա-բիքեարտան եազըլըեօր։

—

Նիյտէ ճիվարընտաքի Թիւթիւն գաչագ ճըլարընն տէրտէսթինէ մէմուր իտիլէն ասաքիրի զապթիեէ, իշպու հոկտեմբերին 3 իւնճիւ կիւնիւ գաչագ ճըլարա պիթ Թէսատիֆ, Թարաֆէյնտէն իտիլէն աթէշ իւզէրինէ, գաչագ ճըլարտան իւչ էնէֆէրի Թէլէֆ իտիլտիկի կիպի, պէշ նէֆէրի տախի եարալանտըղը, վէ 50 տէնք Թիւթիւն իլէ տօգուզ ատէտ Մարթինի Թիւֆէնքլէրի պրագըլտըղը, վէ եալընըզ Ռէժի գօյճուլարընտան պիրինին քէնտիսիյլէ հայվանը ճիւզիճէ ճէրիհատար օլտուղու Նիյտէտէն եազըլըեօր։

—

Զրգան ըուսի օգոստոս աեընտա շէհրիմիզտէ վուգու պուլան վէֆիեաթըն ըէսմի ճէտվէլի տիր. – 499 իսլամ՝ 227 էրքէք վէ 272 սի գատրն. 339 ու խրիսթիեան՝ 185 ի էրքէք վէ 154 իւ գատրն. 40 Մուսէվի՝ 19 ու էրքէք վէ 21 ի գատրն, ճէման 878 վէֆիեաթ օլմուշ, վէ պունուն 48 ի չիչէքտէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

—

Զրգան սալը կիւնիւ, սաաթ օնտա, գատը էքսէիւնէ կիտէն վաբօրտան կէնճ պիր էրմէնի գարբսը տէնիզ սաթըմըշ իսէ տէ, վաբօր տուբտուբուլուպ, մէզպուրէ սալմէն գուրթարըլմըշ, վէ ֆագաթ քէնտիսինի գուրթարանլարա գարշը չիքեաեէթ իթտիկինտէն, եէնիտէն պիր ֆէնալըգ օլմամագ իչին, վաբօր, Սիրքէճի իսկէլէսինէ ուղրաեըպ, մէզպուրէ բօլիսէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

Իսմաիլիէ, 1 Նոյմ. – Հոկտեմբերին 21 ինտէն 31 ինէ գատար գանալտան 76 սէֆինէ կէչիպ, օն կիւնլիք հասըլաթ 1 միլեօն 420 պին ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

—

Պէրլին, 3 Նոյմ.– Ըէյշթակ մէճլիսի Նոյմ. 24 տէ իթթիֆաեէ տավէթ օլունմուշ տուր։

ԻԹԹԱՐ

Տիւնքի Նիւսխէմիզտէ միւնտէրիճ հիքեաեէմիզին սահիֆէլէրի եանը-ը գօնուլարագ, պասըլմըշ օլտուղունտան, պու կիւն թասհիհէն վէ այրրճա թապ իլէ, միւթէպէր գարիունումուզա կէօնտէրմէքտէեիզ։

ԱՎՍԹՐԻԱ ԻՄԲԷՐԱԹՕՐՈՒՆՈՒՆ ՆՈՒԹԳԸ

Ավսթրիա-Մաճար մէպուտան էնճիւմէնէրի ազալարբնր գ ապուլ իթտիկի սըրատա, իմբէրաթօրուն իրատ իթտիկի նուԹգրն տալը, տիւնքի բօսթա իլէ ալընմը օրմաղէ, թէրճէմէսի գիյրատ տէրճ օլունուր։

«Վագը օյան թէէմինաթը սատագաթքեատանէնիգ թէչէբքիւր իտէրիմ։ Պու թէէմինաթ, տալիմա մահզուզիեէթի իայիտանէմի մուճիպ օրմագատա տըր։ Մէնճունէն սիգ տիեէպիլիրիմ քի, տէվլէթիմին միւնասէպաթը իտարիճիեէսի, միւտայիտ վէ սուբէթի մէճմունէատ պէրատէվամ տըր, վէ հիւքիւմէթիմին տալիր օրմագտան տուր օրմատըզը բօյիթիգա, սուլհան վէ մուահէտատի իլէ մուսատատագ հուգուգըն մուհաֆազասը մագսէտինէ մատթուֆ օլտուղու հալտէ, թահսին օրունտուգտան պաշգա, գավիէն իլթիզամ տաբի օլունմագտա տըր։ Պուլկար մէսէլէսինին հէնուզ թէսվիեէ օրունմատըզընա էսէֆլէ պէրապէր, սրֆաթը մահէլլիեէսինի մուհաֆիզատա պէրտէվամ օլաճաղընը, վէ Պուլկարըրըն արզուլարընը՝ մուահէտէլէր վէ էվրօբա մէնֆաաթլարը յա միթեասիպ պիր սուբէթտէ հիւմնի թէսվիեէ օլունաճաղընը իւմիտ իտէրիմ։ Հէր նէ գատար էվրօբատա հէնուզ էմնիյէթսիզլիք տույդուսը հաքիմ պուլունուեօր, վէ հիւքիմէթիմ, տէվլէթին գուվվաի ասքէրիեէսինին թէնսիզ աթքնտան կէրի գալմամատա մէճպուր օլուեօր իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, սուլհան մուհաֆազասընը արզու իտէն տէվլէթլէրին իթթիհատը գավիսիյյէ իտիլէճէք իգտամաթը միւթէվալիեէսին՝ սուլհան իրսալընա մանի օլաճաղը մէմուլ տուր։ Համիյեէթի վաթանբէրվէրանէնիզ սաեէսինտէ, պու սէնէ «գուվվաի ասքէրիեէմիզին թէսլիհաթը ճէտիտէսինէ պաշանըլապիլմիշ տիր։ Պու թէսլիհաթա տէվամ իտէպիմէք իչին, հարպիեէ նէզարէթիմի կէլէճէք սէնէ գիեատէ թախսիսաթ թալէպինէ մէճպուր օլաճագ տըր, լաքին եէտը իգթիտարընտա պուլունան թէտապիրի միլքիեէ իլէ պու թախսիսաթըն միգտարընը միւմքին մէրթէպէ թախֆիֆէ չալըշմըշ տըր։ Պու սէնէ տախի Պօսնա վէ Հէրսէք իտարէսինին մէսաբիֆի, վիլաեաթը մէգքիւրէնին սըրֆ քէնտի հասըլաթը յա թէսվիեէ օլունաճագ տըր, վէ պու տէֆա տախի Պօսնա վէ Հէրսէք ասաբիրի իչին լազըմ օլան թախսիսաթըն թէնզիլի միւթէասվիր տիր։ Միգէ թագտիմ օլունաճագ գանունամէ լայիհալարընը, տէրքեար օյան տիրուեէթ վէ զայրէթի վաթանբէրվէրանէնիզէ թէագիդ իյլէեէճէկինիզ իսքեաթ օրմուշում տուր։ Պու իթիգատ իլէ, ամէլեաթընրգան նէթայիճի հասէնէ մէմուլ վէ սիզէ մէմնունէն պէեանը խօշամէտի էյլէրիմ։»

Իմբէրաթօրուն իչպու նուԹգունա, մուրախասարընը ալգըյլանըշարը յա մուգապէլէ օրունմուշ տուր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՀԱԳԴԸՆՏԱ ՊԱԶԸ ՄԻԼԱՀԱԶԱԹ

Ֆրանսանընն մէշհուր երպապը գալէմնտէն վէ Ըրվիւ տէ Տէօ Մոնտամ բիսալէյի միւթէպէրէնին մուհարիրլէրինտէն Մ. Էրնէսթ Լավիս՝ «Ալմանիա իմբէրաթօրլուղու հագգընտա պաղը միւլահազաթ» իւնվանը յա պիր վագըթտան պէրու գալէմէ ալըպ բիսալէյի մէզքիւրտէ տէրճ իթտիրտիկի պէնտլէրի ճէմ իլէ, պու տէֆա այըրճա պիր բիսալէ թապ ու նէշրինէ գարար վիրմիշ վէ եչպու պէնտլէր, Ֆրանսատան պաշգա, էվրօբանընն մէմուլիքի սայիրէսինտէ տախի քէմալը ըմթնա իլէ օգունուպ, էհէմմիեէթի միւհթէվեեաթը թատտիդ օլունմը օրմագլէ, պէր վէճհի խիւլասա պաղը ֆրգրալարընընն նագլի միւնասիպ ատտ օլունմուշ տուր։

Մ. Էրնէսթ Լավիս՝ Ալմանիա իմբէրաթօրլուղու նամիյէ Ալմանիաբը թէշքէլ իտէն միւխթէլիֆ հիւքիւմէթլէր տարասընտա վուգուաթը նակէհանինին սէվգ վէ իրճասը յա վէճտտ պուլմուշ օյան իթթիհատընն տէվամ իտիպ, Ալմանիալըլար պէյնինտէ պիր թէֆրիգայի չէտիտէ հասըլ օլաճագ իսէ տէ, Ալմանիա պավիալարը, վուգուաթը թարիխիեէ իլէ իսպաթ օլունապիլէճէկի իզրէ, քէնտիսինտէն պիւեիւկիւնէ իթտաթ վէ ադ չէյ իլէ պանաթ ախրէազ ը յա մութթարֆ օրմաղէ, հէր նէ գատար էլեէմ Ալմանիալըլար արասընտա պաղը էֆքեարը միւֆրիթէ եէրէչիպ, պիր իայլի քէսան, պու էֆքեար իլէ թէֆքէքբիր իթտէքատ պուլունմուշ իսէ տէ, իթթիհատը մէվճուտու իսպէրլէէպիր իտէճէք վուգուտաթը գուհուրինէ տէկին։ տատհրբէր չօգ գէման կէչէճէկինի պէեան իթտիբատէն սոնրա, սուլհան տալիմէն պագատը մագսէտի իլէ սարֆ օլունան գայրէթին սէմէրէսիզ գալրպ։ պէհէմէհալ պիր մուհարէպէյի ումումիեէ զուհուր իտէճէկինի իտատա իլլէմիշ, վէ չու ֆիբրինի պէր վէճհի ամի արզ վէ իյդահ իթմիշ տիր։

«Ալմանիանընն իթթիհատը պիր մուհարէպէ նէթիճէսի օլուպ, պագատը տախի մուհարէպէեէ միւթէվագքի օրմաղէ, մուհարէպէ մուհագագատը։ Էսկի Բօմալըլար միսիլու Ալմանիալըլար տախի «ա պէլլո ատ պէլլում» եռանի «մուհարէպէտէն մուհարէպէեէ» մէշհուր սէօղիւնիւ հարէքէթլէրինէ էսատ իթթիհաղ իթմիշլէր տիր։ Ալմանիանընն իթթիհատը պիր մուհարէպէ նէթիճէսի օլուուզա կիպի, Ալմանիանընն իթթիհատընը հասըլ իթտիրէն Բրուսիա տէվլէթի տախի մուհարէպէ մահսուլու տուր։ Բրուսիա տէվլէթի՝ Ալբ Նէհրի սէվահիլինտէ պիր մուհարէպէտէն սոնրա վիճուտ պուլմուշ տուր։ Նէհրի մէգքիւր պին սէնէ էվվէլ Սլավլար իլէ ճէրմանիալըլարընն հատտը ֆասը ատտ օլունուր իտի։ Բրուսիա մէմլէքէթի, պու նամը վէ տէվլէթի շէքլինի անճագ օն եէտինճի ասըրատա քէսպ իտէպիմիշ տիր, վէ պու նամ վէ շէքլը հիւքիւմէթի քէնտիսինէ քէսպ իթտիրէն ասքէրի տիր։ Բրուսիա գրթասը, ադրագիճէ քիւչիւք վէ նուֆուսը եէհալիսի ադ վէ էպնիեէսի, քիւչիւք վէ հէր շէյի հակիր իքէն, ասքէրի մունթազամ վէ նամը իտի։ Բրուսիա տէվլէթի, տիւէլի մուազզամ նամընը ալան տէվլէթլէրին քեաֆֆէսինէ զայէպ իթտիքատէն սոնրա, ճէպրէն պիւեիւք տէվլէթլէր գաթարընա գարըշարադ, Ֆրէատէրիգ ին էսէրի էօթեատ պէրիտ բարլատրդատան սոնրա, Բրուսիա տէվլէթի՝ պիրինճի Նաբօլէօն զէմանընտա մահվ օրմագ տէրեճէսինէ կէլմիշ իքէն, ասքէրի սաեէսինտէ իշպու թէհլիքէտէն խէլաս օլապիրմիշ, վէ Վաթէրլո մուհարէպէսինտէ, Ֆրանսըզլարընն մաղլուպիեէթինի, Բրուսիա պօրուլարը իլան իթմիշ տիր։ Պու կիւնքի կիւն տախի Բրուսիա գրաընընն էն պիւեիւք չէրէֆի, սուլհ վագթընտա տախի օրտուլարընն ախլէադը ասքէրիեէսինի մուհաֆազա իտէպիլիպ, ասքէրի սընըֆլարընը արթըրմասը, թէէեիտ իթմէսի վէ քէնտիսինին պէյն էլ ասաքիրան չէճի ասքէր օրմասը տըր։

«Շատ տէմիշ տիր քի, «էնէվվէլ դրալըգ մագամընա գուուտ իտէն՝ չէճի վէ պախիեար պիր ասքէր իտի։ Էօյլէճէ տէ չէճի վէ պախիեար պիր ասքէր, Ալմանիանընն պիրինճի իմբէրաթօրու օրմուշ տուր։»

«Ալմանիա իմբէրաթօրլուղու մուհարէպէեէ տողրու թէմաեիլէ մէճպուր տըր։ Քէնտիսինին քիմէնտէի թէհլիտա իթմէտիկի սահիհ տիր։ Ալմանիա իթթիհատընը հասըլ իթտիրէն՝ պիւեիւք մինիսթրոս եանի բրէնս տր Պիզմարգ՝ միւդթէզայի զէմանէ կէօրէ, կեահ ֆէվգէլղատեէ ճէսարէթի կէօսթէրիպ, հէր շէյի կէօգէ ալը, վէ կեահ մէմուլին խիլաֆընա թէէնինի վէ իթիրազլէ հարէքէթի իտէր, վէ իհրազ օլունան մուզաֆֆէրիեէթլէրտէն սոնրա, իթթիհազ իթմիշ օլտուղու մէալէք, մուհաֆազաքեարանէ տիր։ Հալ պու քի Ֆրանգֆօրթ ահանամէսի, Ֆրանսըզլարընն հիսսիեաթը գալպիեէսինի աչըդա վուրմուշ տուր, վէ օլ զէմանատան պէրու Ֆրանսըզլարընն պաշը իւզէրինտէ «Ալմանիա կիւբիւլթիսիս» պիր մուխաթարայի մախուֆ բէյտատա իթմիշ տիր։ Էօյլէ պիր հալ բէյտատա օրմուշ տուր քի, կէչմէբատ օյան հէր պիր կիւն, էօրֆիեէ մուհարէպէսի ատտ օլունուեօր։

«Ալմանիա, Ֆրանսանընն թէմամը միլքինէ ըմանէթլէ, իսթիպդալի տախի թէէմին իտիպ, եալընըզ մագրուպեէթիմիզ խաթրընէ պագի գալը իսէ, պագտի սուլհ թէէմին օլունապիլիր մի։ խայր, սէպէպի ի-սէ, Բրուսիանընն թէրբի սիրահ ֆիբրինի հիշ պիր գէման գագալ իթմէք իսթէէմէմէսի տիր։ Ասքէր իլէ Ալմանիանընն հարբիմեէթինի իհրազ իթմէքլէ, Ալմանիաեը ասքէրինէ բրագի իթմիշ, վէ Ալմանիանընն մէրքէզինի, ասքէրինէ իսթիլա իթտիրմիշ տիր, վէ Ալմանիաեը ասքէր վէ իսթիհքեամատ իլէ իհաթա օլունմուշ օրմանա մէճպուր իթմէքտէ տիր։

«Իչպու մէալէք՝ տէհլիթէնկիզ պիր հալ քէսպ իթմիշ տիր։ Ռումմատէվլէթլէր, քէնտիլէրինի միւտաֆաա իթմէք մէճպուրիեէթի սայիգ ասը իլէ, զարուրի ասքէր ճէմ իթմիշլէր տիր, վէ պիրահ ալթընտա պունճա ասքէրին պուլունտուրուլմասը, պիր հարբ հարպ տէյիլ մի տիր։ Իսթիհքեամատա, թօրլարա, մուհիմմաթը հարպիեէեէ վէ հարպ բրանլարընա սարֆ օլունմագ վէ չէճաաթա ֆէտտա իթմէք, վէ խիլասատա քէլամ գաթը նուֆուս մագսէտինէ խըտմէթ իլլէմէք իչին, ամէլէտէն վէ ասհապը գայէմ վէ գալպ ու ֆազլտէն, վէլհասըլ էօլմէք իչին եարատըլմըշ իսէ տէ, թապիի էօլիմ իլէ վէֆաթլարը զարուրի օյան նէվի պէչերտէն ասքէր վէ վերկիլեր գօբարմագ, մուճիպի թէէսսիֆ պիր հալ տէյիլ մի տիր։ Պունճա ասքէրին ըէամի կէչիտ վէ ալայ իչին թօրլանմըշ օլմասընա ինանըլմըմ։ Ումուրը հարպիեէ պիւտճէսինէ հագգ վիրմէկէ չալըշմագ, պիր հալը հարպ տէյիլ մի տիր։ Պաշան աեողա գատար օրմա իլէ միւզէյեէն օլուպ, հէր կիւն գալարըրմ իւսթիւնտէ գըրճալարընը շագըրտաթան զապիթան, պու գրըճալարընը պիր զէման իսթիմալ իթմէզլէր իսէ, էլպէթթէ կիւլիւնճ ատտ օլունապիլիրլեր։

«Ցիմէք քի Էվրօբա հարպ իչին հազրըրգ կէօրմէքտէ օլտուղունան, էր եա կիճ հարպ իթմէսի գարուրի տիր։ Հարպ զուհուրի իչին պէհանէ վէ էսպապը մուհիմմէ էքսիք տէյիլ տիր։ Թունա վէ պահրը Սէֆիա մէսէլէլէրի, ըէն նէհրի մէսէլէսիյլէ մէրպութ տըրլար։ Վօսժ վէ Պալգան տաղլարընտա վէ եախօտ Աֆրիգանընն շըմալի ճիհէթլէրինտէ պիր գըզըճմ բարլար իսէ, պիւեիւք պիր հարիգ բէյտատ իտէպիլիր։ Օլ պէլիեէնին զուհուրինտէ, սահնէնին էօն բէրաեսինտէ թէճրիպէի թալէհ իտէճէք օլանլար Ֆրանսա իլէ Ալմանիա տըր, վէ մուհարէպէյի ումումիեէնին մէրքէզի, պու իքի մէմլէքէթին տուէլլօսու օրմուշ օլաճագ տըր։

«Ֆրանսա, կէօրիւնտիկիւնտէն վէ պիզզաթ քէնտի զանն վէ թախմինինտէն զիեատէ գուվվէթլի տիր։ Հալպուքի պիր չօգ ֆըրգալարա միւնգասէմ տիր։ Հիւրրիեէթ թարֆտարը օլտուգլարընը իտտատա իտէնլէր, լիւզումունտան զիեատէ չամաթա իտիեօրլար։ Պու չամաթա իչինտէ եաշաեանլար, էնտիչէ էյլէեօրլար։ Էն սապրըսըզ օլանլար, Ֆրանսա խարապ օլաճագ տըր զանընատա պուլունուեօրլար։ Շուրասընը պիլմէեօրլար քի, ինգլիզպաթա սիւրուք իտէն պիր գամ ագլընը պաշընտա թօրլաեընճաեա տէկին թէմամ պիր ասըր կէչմէսի լազմէտէն տիր։ Ֆրանսաեը մուհաքէմէ իտէպիրմէք իչին, Բրուսիաեը գրալըգ, Ալմանիաեը իմբէրաթօրու վէ ինկլիթէրրաեը պիր ճիւմհուրիեէթ ֆարզ իթմէլի տիր։

«Սահիհ տիր քի, Ֆրանսա, Էվրօբա տէվլէթլէրի արասընտա եալընըզ գալմըշ կիպի տիր։ Անլէրտէն այրըլմըշ կէօրիւնիւեօր։ Ամերիգա ճէմահիրի միւթթէֆիգ ասը կիպի Էվրօբաեա միւնասիպէթի օլմաեան պիր ուզագ նօգթատա պուլունմուշ օլաա իտի, եալընըզ գալմասընատան պէյիս եօգ իտի։ Հալպուքի Ֆրանսա՝ Էվրօբանընն օրթասընտա պուլունուեօր։ Պու հարիմիդտէ ճիւմլէտէն զիեատէ տուլհ ու միւսալէմէթին տէվամընա միւհթաճ իսէ քտէ, եալընընգըզմըզ հասէպիլէ, ճիւմլէտէն զիեատէ տէ ասքեր վէ սիրահ թէտարիրինէ մէճպուր պուլունուեօրուզ։ Շու իսթիլահ, չիտտիքի հալը պուհրան վէ կէօնակէօն էնտիշէլէրին զուհուրինէ սէպէպի մութլաղը տըր։

«Ֆրանսա իչին միւհթաճը հալ իքի մուտմին վար տըր։

Պիրինճիսի՝ Մատէմքի եաշամամըզ սայիր միլլէթլէրին եաշամասը իլէ գարըշըգ տըր։ Հիւքմտարան իլէ իտտարէ օլունմագտա օյան Էվրօբատա եալընընգըզգատա պուլունմագլըգընմըզ մուխաթարալը տէյի՛լ մի տիր։

«Իքինճիսի՝ մուհարէպէեէ հազրըլանընեօրուզ։ Մուհարէպէ զուհուր իտէր իսէ, ուսուլը իտարէմիզ հասէպիյլէ թէպտիլ օլմուշ օյան ախլէադ ըմըզը, մուհարէպէթը իճապաթը յա թէվֆիգի միւմքին օլապիլէճէ՞ք մի տիր, եանի իթատթը մէշրութէ, իթատթը մութլագաեա թահվիլ օլունուպ, էլեէվմ մէշրութիեէթինի իթթիրազաթա հէտէֆ ատտ իթմէքտէ օլտուղունան, հուգուգը խազինէնին թէէմինի իսթիֆասը իչին, պունտան պէօյլէ մէտեուսէն վէֆաթ իտէն վէ թէրէքէսի մահքէմէի շէրիեէ ճանիպինտէն թահրիր օլունանլարընն վէրէսէսինտէն իչֆան տէյնտէ թէալլիլ իտէնլէր ալէյհինտէ խազինէ տավա վէքիլլէրի թարաֆընտան իչին այնտ օլտուղու մահքէմէյի նիզամիեէ նէզտինտէ իգամէթ տավա իլէ իսթիհսալ իտիլէճէք իլամընտէրեճաթը մէհաքիմանէ՝ իմրար իլէ նիզամէն քէսպի գաճիլեէթ իթտիրքէն սոնրա, Պապը Այիեէ իրսալ մէ՝ օրատան տախի պուլրուլթու իլէ Պապը վալեաի Ֆէթվաբէնահիեէ թէպլիղ իտիլէրէք, միւթէվէֆֆաի մէտեուսուն թէրէքէսինտէն թահսիլ գըրընմասը հալ ու մաղահաթա մուվաֆֆըգ կէօրիւնտիկիւնտէն, անէ կէօրէ իճրաի իգթիզասը պու քէրրէ Ալլեեէ նէզարէթի ճէլլիլէսինտէն հէր թարաֆա պիլտիրիմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱՏԱ ԻՐԹԻՔԵԱՊ ՄԱՏՏԷՍԻ

Ըէյիսի ճիւմհուրը Մ. կրէվինին տամատը Մ. Վիլսոնուն իրթիքեապ մատտէսինտէ մէտխէլի օլտուղու մէրվի օրմաղէ, միւշարիւէյհի մէճլիսի մէպուսան՝ ադա ինթիխապ իտէն էհալի, թուր չէհրինտէ պիր միթինկ ադ տ իթմիշլէր տիր։

Մ. Վիլսոն թէպրիեէյի զիմմէթ իթմէք իւզրէ, միթինկտէ հազրը պուլունճաղընը խապէր վիրէրէք գալէմէ ալարը լայիհասը յա ճէմիեէթի մէզքիւրեէ կիթմիշ տիր։

Միւշարիւէյհին խասիմէրի այթը մատտէեի հավի օլարագ զէյրատ մուհարբէր իթթհամնամէեի օգուտմուշլար տըր։

1.- Մ. Վիլսոնան՝ ըէյիսի ճիւմհուրուն տամատը սրֆաթը յա էլիզէ գօնաղընտա իգամէթ իտէրէք, վէրկիլէրտէն մուաֆ օլմագ, վէ ըէյիսի ճիւմհուրուն ալէամէթինի հավի քեաղրտ իլէ մէքթուպպաչարագ թէրվիճի նուֆուզ իլէ պէրապէր բօսթա իւճրէթթինտէն վարէսթէ օլարագ, խազինէնի վարիտաթընտան մահրում իթմէք կիպի պաղը ֆիիլլէրտէ պուլունտուղու մէրվի տիր։

2.- Մ. Վիլսոն մէվգընտէն պիլ իսթիֆատ, պասմա վէ եախօտ էլ եազըսը քեազրտարտա չունա պունա պաղը իրամէթ մուգապիլինտէ, վէ եախօտ թահթը իտարէսինտէ պուլունան զազէթաեա ապօնէ օրմագ չարթըյա, վէ իսթիֆատէյի չախսիեէսի մուգապիլինտէ միւսաատաթը մախսուսէտ պուլունմուշ տուր։

3.- Բէնտինին թահթը իտարէսինտէ օրան, վէ եախօտ ալէադատատ պուլունուղու մաթպաատարտա նուֆուզու սաեէսինտէ, հիւքիւմէթի թարաֆընտան սիբարբշլար վիրտիրիպ, իսթիֆատէ իթմիշ տիր։

4.- Իսթիֆատէյի չախսիեէսի իչին վէ մէպուսու օլտուղու էեուլէթին դիեանրնա օլարագ, շրմէնտըֆէր իտարէսինի թուր չէհրինտէն Բարիսէ նագլ իթտիրմիշ տիր։

5.- 1885 ինթիխապարընտա, ինթիխապճրարը ըրշվէթ իլէ գագանմատա գրեամ իթմիշ տիր։

6.- Ըէյիսի ճիւմհուրա, չանընա վէ հիւքիւմէթին պիւեիւք մէմուրարը յա մուարէֆէսինէ իսթիհնատէն, չունա պունա ադչէ մուգապիլինտէ Լէմիսն տ'Օնէօր Ներչանարը այարըմշ տըր։ Պինտէն ատէյհ Մ. Վիլսոն միւթթէհիմ ստեքրմանգ մը։

Մ. Վիլսոն՝ միւտաֆաաեա պիլիթիեատ տէմիշ տիր քի, «Պու կիւնպէսիմ ալէյհիմէ ադտր իթթիֆագ օլունմուշ տուր։ Պու իթթիֆագ ատախիլ օլանլար, գրալըգ թարաֆտարլարը տըրլար։ Պէն գավիէն ճիւմհուր թարաֆտարը օլտուղումտան, անկէր տախի հագգրմտա չիտտէթլէ թաարուզ իլլէեօրլար։ Գրալըգ թարաֆտարլարը, հէմէֆքեարլարը պուլունան մէմուրլարըն ազլիտտէ, վէ բարատարընն նուֆուսլարընն իլղարյա մէքթէպլէրին իտարէյի ճիւմանիեէ թահսիրընա գօնտրմասընտա, վէ պախտուսուս բրէնպէրին թարտընտա հիւքիւմէթի ճիւմհուրէեէ վագը օլան խրատմէթիմի աֆվ իթմէմիշլէր տիր։»

Իչպու լայիհանընն օգունմասընտա, հուզզար թարաֆընտան իտիլէն շամատա իւզէրինէ, միւշարիւէյհ պիր գաչ տէֆա սէօղիւնիւ քէամէկէ մէճպուր օրմուշ, վէ ըէյիսի ճէմիյեէթի տախի նիշանլար մատտէսինտէ հազգընտա իտիլէն ազվիեաթտան թէպրիեէի զիմմէթի իթմէսինի իսթարիյլէմիշ իսէ տէ, վէլվէլէ արթարընտան, միւշարիւէյհին սէօզլէրի բաթբրտը արասընտա պօղուրմուշ տուր։

Նիհատեէթ մէպուսանան Մ. Էրնէսթ Բուշ նամ զաթ, Մ. Վիլսոնուն մէճլիսի մէպուսան ազալրընընտան իսթիֆասը թալէպ օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ էքսէր հուզզարտախի «էվվէթ, էվվէթ, իսթիֆա իթսին, իսթիֆա իթսին» տիեէրէք, մէճլիսէ խիթամ վիրմիշլէր տիր։

ԹԱՀՐԻՐԱԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵԷ

Խազինէեէ մէտեուն օլտուղու հալատ, վէֆաթ իտէնլեր վերէսէսինտէն մաթլուպաթը խազինէյի իյֆատէ թէալլիլ իյլէեէնլերլէ, ուսուլը միւթթախրզէյի ախիրէ հիւքմինճէ, թէրէքէեի թահրիր իտէն մահքէմէ հուզուրտա միւրաֆատա օլունմագ լազըմ կէլիպ, հալպուքի մաթլուպրնախազինէտէն պիր գըսմը պէտէլի իլթիզամ, վէ ֆայիզ վէ սայիրէ կիպի չէյլերտէն իպարէթթ օլարագ, պու մագուլէ խուսուսաթտան տօլանը մէհաքիմի չերիեէ հուզուրունտա իճրաի միւրաֆատանը ատէմը ճէվագը՝ մէթալիպի մէզքիւրէնին չիւրիեեի գ կիթմէսինի իսթիլզամ իթմէքտէ օլտուղունան, հուգուգը խազինէնին թէէմինի իսթիֆասը իչին, պունտան պէօյլէ մէտեուսէն վէֆաթ իտէն վէ թէրէքէսի մահքէմէի շէրիեէ ճանիպինտէն թահրիր օլունանլարընն վէրէսէսինտէն իչֆան տէյնտէ թէալլիլ իտէնլէր ալէյհինտէ խազինէ տավա վէքիլլէրի թարաֆընտան իչին այնտ օլտուղու մահքէմէյի նիզամիեէ նէզտինտէ իգամէթ տավա իլէ իսթիհսալ իտիլէճէք իլամընտէրեճաթը մէհաքիմանէ՝ իմրար իլէ նիզամէն քէսպի գաճիլեէթ իթտիրքէն սոնրա, Պապը Այիեէ իրսալ մէ՝ օրատան տախի պուլրուլթու իլէ Պապը վալեաի Ֆէթվաբէնահիեէ թէպլիղ իտիլէրէք, միւթթէվէֆֆաի մէտեուսուն թէրէքէսինտէն թահսիլ գըրընմասը հալ ու մաղահաթա մուվաֆֆըգ կէօրիւնտիկիւնտէն, անէ կէօրէ իճրաի իգթիզասը պու քէրրէ Ալլեեէ նէզարէթի ճէլլիլէսինտէն հէր թարաֆա պիլտիրիմիշ տիր։

Գրագիր — Մեծարգոյ խմբագիր, կարելի՞ է արդեօք հարցնել՝ ինչպէս կարելի է ազատուիլ հարբեցողութեան սովորութենէն։

Խմբագիր — Ամենայն հոգեւոր հայրերու եւ բժշկաց խորհրդով։

Գրագիր — Ինչպէս, ինչպէս

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՆԸ

Գալաթա 23 հոկտ.

Հ. Գ. Քումուսի 22 գաբ. Դ. Ք.	15 16
«Գ. հոկտ. աչբլ. 23 (տուպլը	15 16
Իւնիֆիէ գաբ. 22 գուբ. քէսիք	00 00
» » աչբլ. 23	00 00
Կէրի Ա. Ա. Իսթիդրաղ	23 30
» Բ. Բ.	14 10
» Գ. Գ.	15 16
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	34¾
Ագչէ ֆաիզի	8
Բաբօր	
Հէվալէսիզ	37 ½

ՊԱՆԳԱ ԱԴՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ Ք. Ք.	6 33
Սթամպոլ պանգասը » »	6 15
Սօսիէթէ Ժէնէրալ » »	4 5
Թրամվայ » »	347 ½
Սօսիէթէ օթթոման պանգասը	3 25

Ա ՉԵԼԻԷՐԻՆ ՖԻՆԱՆՍ

Օսմ. լիրասը 100 ղրուշտան	Ղշ. Բր.
Պէեաղ Մէճիտիէ ֆարգը	108 19
Մէթալիք »	99 00
Պէշլիք »	103 00
Ալթըըղ »	103 00
Պաթըր »	800
Գամէ »	00 000
Ինկիլիզ լիրասը	110 38
Ֆրանսըզ ալթունու	87 38
Բօլ	90 30
Գրէմից ալթունու	51 20
Գարալօն գամէսի	10 19
Իսթիդրատը տախիլի	00 06
Գաբանտը	37 25
Աչբլտը գուբօն քէսիք	37 24

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա, 3 նոյմ.

Ինկիլիզ գօնսոլիտի	103 ⅛
սհամը ուումիէ աչբլ. Գ. Ք.	13 ¾
» » գաբան. Գ. Ք.	13 13/16
5 իսթիդրաղը 1 ինճի սընըֆ	23 ½
71 » 2	14 ⅛
79 » 3	13 ⅝
Տէվլէթի Ալիէնին 71 իսթիդ	86 ½
Օսմանլը Պանգասը	9 ½
Ռուսիա իսթիդրաղը 1873	95 ⅜
Մըսըր իսթիդ. պիրլէշմիշ	73 ⅞
Մըսըր իսթիեազլը չըմէնտրֆ	97 ⅞
Տաիրա սանիէ	70 ¾
Մըսըրըն Բօչիւտ իսթիդրաղը	96 ¼
Մաճարիսթան էսհամը	00
Գամպիօ Բարիզ	00 00

Բարիս, 3 նոյմ.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 3%	81 95
Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 4½	107 45
Էսհամը ուումումիէ աչբլ. Գ. Ք.	13 92
Էսհամը ուումումիէ գաբ. Գ. Ք.	13 87
Մուպատէլէ օլմուշ սէրի b	13 80
Մուպատէլէ օլմուշ սէրի c	13 80
Ռումէլի չըմէնտը թահ.	34 00
Օսմանլը ըէժի թահվիլ	00 00
Օսմանլը պանգասը	492 50
Գրէտի Լիոնէ	567 50
Գրէտի ֆոնսիէ	1390 00
Լիոն ագսիոնը	1260 00
Պիւէիշ գանալը	2018 75
Ռուսֆոնտոսու 5% 1877	100 ⅝
Իթալիա էսհամը	98 55
Մըսըր իսթիդրաղ պիրլէշմիշ	384 37
Իսբանիա խարիճի իսթիք.	67 ½
Բրիօրիթէ թահվիլաթը	355
Եունան 5% 1879	361 25
Գամպիօ Լօնտրա	25 33

Բարիս 4 նոյմ.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 4½%	000 0
Օսմանլը ֆոնտոսու 4½%	00 000
ուումէլի չըմէնտրֆէրը թահվիլ	000
Մըսըր իսթիդրաղը պիրլէշ	385 00

Վիէննա 2 նոյմ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	125 40
Ռումէլի չըմէնտրֆէրլէրի	17 00

ԻՔՐԱՄԻԵԷԼԻ ՔԻԹԱՊ

—

ԲԱՐԻՍ ՖԱՃԻԱԼԱՐԸ

Միխթէրնիի } Նաշիրի
Ց. Թօլանան } Կ. Պիպէրեան

Պալէատէքի սէրլէվհա իլէ նէյը օ-լունան ղաեէթ ճալիպ ըսմանըն պիր բինճի ճիլտի պու տէֆա խիթամպուլուպ, իքինճիսինին նէյրինէ պէտ օ-լունմուշ տուր։

Քրաամթէրվեր ղէվաթ իշպու է-սէրը միւէսսիրէ ապօնէ եաղլմագ խմէտիքտէ, Իսթանպօլտա Եու-սուֆեան խանըն իւսթ գաթընտա 6 նիւմէրօ իլէ մուրագ գամ Ե. Պիպէր-եան էֆէնտինին մաթպաասընա, սու-ճու Պօղոս վէ Յակոբ աղալարա, վէ պիլճիւմէ ղազէթա միւվեզզիլէրինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օ-լունուր։

Այլբդ ապօնէ պէտէլի Իսթանպօլ իչին 5, թաշրայար իչին 6 ղրուշ տուր։

ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Միւձէղլիտխանէի քէպիր

Տէրսաատէթտէ ֆինճանճրլար եօ-գուշնատա 27 նիւմէրօլու ֆապրի-գատա, էվրօբատան ճէլպ օլունմուշ օլան նէվիճատ մոքինալարլա միւհր քէմ վէ մի քէմնէլ սուրէթտէ քի-թապլար թէճլիտ օլունտուղու կիպի, ումուրը թիւճարիէեէ վէ տէվայիրի սայիրէեէ մախսուս տէֆաթիրի ճիլ-տիեէ վէ իլանաթ վէ գարթ տը վի-զիթ վէ պունա միւմասիլ հէր տիւր-լիւ էվրագը մաթպուէ ղաեէթ էհ-վէնն ֆիեաթլարլա մունթազամ սու-րէթտէ թապ վէ իմալ օլունմագտա պուլունտուղունտան, թալիպլէրինի հէր վէճհ իլէ մէմնուն իտէճէկի վէ մէգքիւր մահէլլտէ տախի լէվազի-մաթը տէվայիր եանի հէր տիւրլիւ քեաղըտ գալէմ միւրէքքէպ ֆիրուխթ օլունտուղու իլան օլունուր։

ԱՌՁԵՌՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՀԱՑԵՐԵՆԷ Ի ԳԱՂԻԵՐԷՆ

Աշխատասիրնաց

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

(Հրատարակուեցաւ 15 որոդ թերթը)

Բաժանորդագրին է Մայրաքա-ղաքիս համար 10, գաւառաց հա-մար 15 գահեկան։

Յետ տպագրութեան ի Մայրա-քաղաքիս պիտի վաճառի ի գին 20, իսկ ի գաւառս 30։

Բաժանորդ գրուիլ փափագողք պէտք է դիմեն ուղղակի, Պոլիս, Նշան էֆ. Պէրպէրեանի տպագրա-տունն, (Էսկի զապթիէ ճաատէսի) թիւ 68։ Ղալաթիա Գօմիսիօն խա-ին տակ, Վռոյը էֆ. ի թղթավա-ճառանոցը։

ԻՄԲԻՐԻՏԻՕՆ ԶԱՎՈՒՇԱՖԻ

ՏԻՏՃԻ

Մուսմիլէյհ, սանսաթընտա մա-հիր ղուպ, չիմտիեէ գատար միւշ-թէրիլէրինի խօշնուտ գըլմըշ օ-տուղունտան, քէնտիսինէ իհթիեաճ-լարը օլան քիմսէլէրին։ Պէյօղլուն-լտա Գուլէ-գաբուսունտա, 592 նիւ-մէրօլու մաղազատա միւրաճաաթ-լարը։

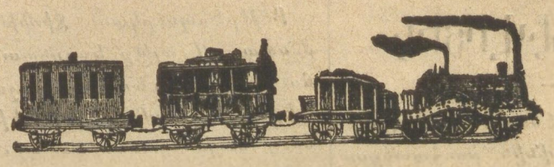

ՇԱՐԳ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Եօլձոռ թարիֆաը 1887 Մայիս 10 տան իթիբարէն

ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻԻՍՔԻԻՊ ԽԱԹԹԸ

522 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարչէնպէհ, Ճումաա վէ Բազար կիւնլէրի հարէ-քէթ իտէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ. Սապահ	
Սէլանիկ	Հարէքէթ	8	00
Թօքսին	»	8	39
Ամաթօվա	»	9	25
Գարասուլու	»	9	48
Կումանճէ	»	9	59
Կէվկէլի	»	10	46
Միրօվչէ	»	11	27
Սթրումիցա	»	11	38
Տէմիրգաբու	Վիսուլ / Հարէքէթ	12	16
Գրիվօլագ	»	1	32
Վէնից-Կրատաքօ	»	2	18
Գէօբրիւլիւ	Վիսուլ / Հարէքէթ	3	09
Զէլէնիքօ	»	3	18
Իւսքիւպ	Վիսուլ	4	10
	Գէշտ	4	50

521 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարչէնպէհ Ճումաա վէ Բազար կիւնլէրի հարէ-քէթ իտէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ. Սապահ	
Իւսքիւպ	Հարէքէթ	8	15
Զէլէնիքօ	»	9	50
Գէօբրիւլիւ	Վիսուլ / Հարէքէթ	10	15 / 10 00
Վէնից-Կրատաքօ	»	11	10
Գրիվօլագ	»	12	05
Տէմիրգաբու	Վիսուլ / Հարէքէթ	12	01 / 1 41
Սթրումիցա	»	1	06
Միրօվչէ	»	1	44
Կէվկէլի	»	2	54
Կումանճէ	»	3	44
Գարասուլու	»	3	19
Ամաթօվա	»	3	50
Թօքսին	»	4	55
Սէլանիկ	Վիսուլ	5	18
	Գէշտ		

ԻԻՍՔԻԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ ԽԱԹԹԸ

622 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Սալը, Բէնչէնպէհ վէ Ճումաա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ. Սապահ	
Իւսկիւպ	Հարէքէթ	7	00
Էլէհան	»	7	57
Գաչիանիք	»	8	43
Վէրիսօվիչ	»	9	39
Լիբլիան	»	10	29
Բրիչթինա	»	11	19
Վուչիթրն	»	12	04
Միթրօվիցա	Վ/սուլ	12	20
	Գէշտ		

621 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր Սալը, Բէնչէնպէհ վէ Ճումաա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ. Գէշտ	
Միթրօվիցա	Հարէքէթ	1	
Վուչիթրն	»	1	
Բրիչթինա	»	2	45
Լիբլիան	»	3	55
Վէրիսօվիչ	»	4	50
Գաչիանիք	»	5	15
Էլէհան	»	5	41
Իւսքիւպ	Վիսուլ	6	7
	Գէշտ		

հալ ու գրեաֆէթինտէն, քէօյ հէքիմինէ պէնզէմէեիպ, եիւքսէք պիր ֆամիլեաեա մէնսուպ կէնճ պիր ատէմէ պէնզէմէքտէ իտի։

Տօգթօր.— (Խըզմէթքեարա.) Հազբրբմ, կիտէպիլիրիզ։

Բիէր.— Միւսիւ տօգթօր, եօլա չըդմազտան էվվէլ, իճապ իտէն ալէաթընըզը պիրլիքտէ ալմանըզ իչին, պագաճագ խասթանըզըն ատեազը գըրբլմըշ օլաուզունու սիզէ իսթաբ իթմէքլիկիմի մատամ գօնթէս թավսիեէ իթմիշ տիր։

Տօգթօր.— Բօչթայլ սէյֆիեէնիզտէ քիւչիւք պիր էճզահանէնիզ վա՛ր մը տըր։

Բիէր.— Էվվէթ, միւսիւ տօգթօր, տէօրթ քէօշէլի պիւեիւք պիր գուլթու իչինաէ, եաֆթալարը յլա պէրապէր էնվահ իլաճլարը-մըզ վար տըր, չինքի մատամ գօնթէս՝ ճիվար քէօյլիւքլէրտէքի ֆու-գարա խասթալարա պու իլաճլարտան հէքիմին թավսիեէսի իւզրէ թէվզի իտէր։

Տօգթօր.— Տիմէք իգթիզա իտէն հէր շէյ օրատա մէվճուտ տուր։ Իմոի, պիր ան էվվէլ եօլա չըդալըմ։ Եօլտա կիտէրքէն, գա-զանըն նա՞սըլ վուգու պուլտուղունու պանա հիքեաեէ իտէրսինիզ։

Կէնճ թապիպ, ամա սիւար օլտու գտան սօնրա, Մօնիք Գլէր-ժէեէ կիճէլէր խա՛յր օլսուն տէտիքտէն սօնրա, հայվան։ սիւրաթլէ Բօչթայլ սէյֆիեէսինէ տօղրու հարէքէթէ պաշլատը։

Գօնթէսին խըզմէթքեարը տախի, մէրգում տօգթօրա բիֆագաթ իթտի։

8

Օգուեանլարըմըզը, տօգթօրտան էվվէլ սէյֆիեէեէ կէօթիւրիւպ, մատամտը Քէրուալըն էմրի իւզրէ մէճրուհուն նագլ իտիլտիկի օ-տաեա կիրտիրէլիմ։

Տիվարքեաղըտլարբյլա մէշրուշաթընըն ըէնկի սէպէպիյլէ մավի օտա թէսմիեէ իտիլէն օտաեա կիրտիկինքզտէ, եուվարլադ պիր մասա լուսթիւնտէ գօնուլմուշ օլան պիր լամպանըն ըշըղը, օրթալըղը բէք ճիւղեճէ այտընլաթմագտա իտի։

Ժան Բօզիէ, էլպիսէսի չըգարբլմըշ օլմաեարագ եաթագտա եաթ-մըշ օլուպ, ուեուեօր կէպի կէօրիւնիւեօրտու, ֆագաթ անլընտան ագան թէրլէրտէն վէ եիւզիւնիւն ըէնկի պալ մսմուեա պէնզէմէ-

բատան ապա կիտէմէեիզ։ Իմոի, պու գատար թէլաչլա պուբաեա կէլիշիմտէն, իչին զաեէթ միւսթաճէլ օլտուղունու միւլահազա ի-տէպիլիրսինիզ։

Օթէլճի.— Հագգընըզ վար տըր, օղլում, իմոի պիր աղ պէքլէ-եէն. չիմոի Մ. Բէրբէնէ խապէր վէրիրիմ։

Մատամ Գլէրժէ, բէնչիրէտէն նապէտիտ օլաու, վէ ամէլէթէն կէնճ տօգթօրուն օտասը գաբուսունա կիտիպ, գօլուլլա վուբարագ։

— Ուեանընըզ, միւսիւ տօգթօր, հէմ չաբուգ ուեանընըզ։ Բօչ-թայլ սէյֆիեէսինտէն, մատամ գօնթէս տը Քէրուալ թարաֆընտան պիր խըզմէթճի կէլմիշ, սօգագտա սիզի պէքլէեօր, տէյի պազբրտը։

Հէքիմ իսմինէ լաեըգ օլան քեաֆֆէյի հէքիմլէր միսիլլու, տօգ-թօր Բէրբէնին տէ ույգուսու, հէմ խաֆիֆ իտի, վէ հէմ ամէ, ուեա-նընը ուեանմազ, ագլը պաշընտա պուլունուր իտի։

Մէրգում, եաթաղընտան աշաղրեա աթլաեարագ,

— Բէք էյի, ազիզէմ, պիր տագբգատան հազբը օլուրում։ Բէճա իտէրիմ, գբսրաղըմը հազբրլամալարընը էմր իտին, տէտի։

Օթէլճի.— Պօշ շէյ տիր, միւսիւ տօգթօր. գօնթէսին խըզմէթ-քեարը սիզին իչին պիր աթ կէթիրմիշ տիր. պու աթ՝ բիւզկեար կէպի չաբուգ կիտէր։

Մէզպուրէ, հէքիմ իլէ միւքեալէմէսինէ տէվամ իթմէքսիզին, կիտիպ տէրհալ պիր ֆիսթան վէ պիր գամզօլ կիեէնտա, վէ մուախ-խարէն աշաղրեա էնէրէք, պիր մում եագտը, վէ էրէյիճէ պիւ-եիւքիւքտէ պիր գատէհէ բագը տօլտուրտուգտան սօնրա, օթէլին սօգագ գաբուսունու աչտը, վէ Բիէր նամ խըզմէթքեարընը եանընա կիտէրէք,

— Միւսիւ Բիէր, սապբրսըզ օլմաեըն. տօգթօր էվապընը կի-եիեօր, պիր ազտան աշաղրեա էնէր։ Ճիմտիլիք սիզ, չու գատէհտէ-քի բագբեը իչին։ Կիճէնին սիսինէ գարշը պունտան տահա իյի սիլահ օլամազ, տէտի։

Բիէր.— Թէչէքքիւր իտէրիմ, մատամ Գլէրժէ։

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէեիպ, գատէհի պօշալթընճա, տիլի աչըլարագ,

— Սիզին գօնեաղընըզ տա բէք մէշհուր տուր, տէտի։

Օթէլճի.— Պիր ազտան սիզէ պիր գատէհ գօնեագ վէրիրիմ, ֆագաթ էվվէլ էմիրտէ սէյֆիեէտէ քիմին խասթա օլտուղունու բեճա իտէրիմ սէօյլէեին։